

POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH

Biblioteka Pisarzy Polskich  
Seria B Nr 24

Redaktor naczelny  
JERZY WORONCZAK

Komitety redakcyjne  
WŁADYSŁAW FLORYAN, KONRAD GÓRSKI,  
WŁADYSŁAW KURASZKIEWICZ,  
TADEUSZ WITCZAK (sekretarz redakcji)

oraz

zespół opracowujący „Dzieła wszystkie”  
Jana Kochanowskiego

MARIA RENATA MAYENOWA (przewodnicząca zespołu),  
JERZY AXER, MARIAN BORECKI, MARIA CYTOWSKA,  
MARIA KARPLUK, BOGUSŁAW KREJĄ, ZBIGNIEW NOWAK,  
BARBARA OTWINOWSKA (sekretarz zespołu), JERZY MAŃKOWSKI,  
JANUSZ PELC, FRANCISZEK PEPEŁOWSKI, ELŻBIETA SARNOWSKA-  
-TEMERIUŚ, ANNA SIEMIGINOWSKA, WIKTOR WEINTRAUB,  
KRYSTYNA WILCZEWSKA, TADEUSZ WITCZAK,  
JERZY WORONCZAK, LUCYNA WORONCZAKOWA,  
JERZY ZIOMEK

Jan  
Kochanowski  
DZIEŁA WSZYSTKIE

Wydanie sejmowe  
TOM II

Treny

POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH

Jan  
Kochanowski

# Treny

Opracowali

MARIA RENATA MAYENOWA I LUCYNA WORONCZAKOWA

oraz

JERZY AXER I MARIA CYTOWSKA

WROCŁAW  
WARSZAWA • KRAKÓW • GDAŃSK • ŁÓDŹ  
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH  
WYDAWNICTWO  
POLSKIEJ AKADEMII NAUK  
MCMLXXXIII

## Spis treści

|                                                                                                                                        |        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Wstępy wydawców . . . . .                                                                                                              | 5      |
| Wybór przekazu i charakterystyka wydania — M. R. Mayenowa i L. Woronczakowa . . . . .                                                  | 7      |
| Ważniejsze cechy gramatyczne utworu — M. R. Mayenowa i L. Woronczakowa . . . . .                                                       | 20     |
| Objaśnienia: założenia i organizacja . . . . .                                                                                         | 34     |
| Komentarz I — M. R. Mayenowa . . . . .                                                                                                 | 34     |
| Komentarz II — J. Axer . . . . .                                                                                                       | 35     |
| Aneks: Zmiany tekstowe — M. R. Mayenowa i L. Woronczakowa . . . . .                                                                    | 39     |
| Wykaz błędów druku — M. R. Mayenowa i L. Woronczakowa . . . . .                                                                        | 43     |
| Tekst. Reprodukacja fototypiczna — Transkrypcja . . . . .                                                                              | 45     |
| Objaśnienia . . . . .                                                                                                                  | 99     |
| Źródła i literatura (wykazy skrótów) — J. Axer i M. Cytowska. . . . .                                                                  | 100    |
| Komentarz I — M. R. Mayenowa i L. Woronczakowa . . . . .                                                                               | 104    |
| Komentarz II — J. Axer i M. Cytowska . . . . .                                                                                         | 104    |
| Indeksy — L. Woronczakowa . . . . .                                                                                                    | 183    |
| Indeks wyrazów i form polskich w tekście wierszowanym . . . . .                                                                        | 185    |
| Indeks wyrazów i form polskich w tekście prozaicznym ciągłym . . . . .                                                                 | 228    |
| Indeks wyrazów i form polskich tytułów, żywej paginy i oprawy edytorskiej . . . . .                                                    | 230    |
| Indeks wyrazów i form łacińskiej części oprawy edytorskiej . . . . .                                                                   | 230    |
| Indeks frekwencji wyrazów polskich w tekście wierszowanym . . . . .                                                                    | 231    |
| Uzupełnienia i poprawki . . . . .                                                                                                      | 236    |
| Tablica pamiątkowa rodziców Jana Kochanowskiego w kościele parafialnym w Zwoleń<br>niu (fot. Pracownia Fotograficzna IS PAN) . . . . . | po 104 |

POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH

Jan  
Kochanowski

# Pieśni

Opracowały

MARIA RENATA MAYENOWA i KRYSTYNA WILCZEWSKA

przy udziale

BARBARY OTWINOWSKIEJ

oraz

MARIA CYTOWSKA

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW  
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH  
WYDAWNICTWO  
POLSKIEJ AKADEMII NAUK  
MCMXCI

**POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH**

**Biblioteka Pisarzy Polskich  
Seria B Nr 26**

**Redaktor naczelny  
JERZY WORONCZAK**

**Komitet redakcyjny  
MARIAN BORECKI,  
ELŻBIETA SARNOWSKA-TEMERIUŚ,  
MIKOŁAJ SZYMAŃSKI (sekretarz redakcji)**

**oraz  
zespół opracowujący „Dzieła wszystkie”  
Jana Kochanowskiego**

**MARIA RENATA MAYENOWA** (przewodnicząca zespołu),  
JERZY AXER, MARIAN BORECKI, MARIA CYTOWSKA,  
ZOFIA GŁOMBIOWSKA, MARIA KARPLUK, BOGUSŁAW KREJA,  
JERZY MAŃKOWSKI, ZBIGNIEW NOWAK,  
BARBARA OTWINOWSKA (sekretarz zespołu), JANUSZ PELC,  
FRANCISZEK PEPIŃSKI, MIROŚLAW PERZ, ELŻBIETA SARNOWSKA-  
-TEMERIUŚ, MIKOŁAJ SZYMAŃSKI, **WIKTOR WEINTRAUB**,  
KRYSTYNA WILCZEWSKA, TADEUSZ WITCZAK, JERZY WORONCZAK,  
LUCYNA WORONCZAKOWA, **ZDZISŁAW ZAWADZKI**,  
**JERZY ZIOMEK**

**Jan  
Kochanowski  
DZIEŁA WSZYSTKIE**

**Wydanie sejmowe  
TOM IV**

**Pieśni**

## Spis treści

|                                                                                                                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wstępy wydawców . . . . .                                                                                                                                                       | 5   |
| Wybór przekazu i charakterystyka wydania — M. R. Mayenowa . . . . .                                                                                                             | 7   |
| Cechy gramatyczne języka <i>Pieśni</i> — K. Wilczewska . . . . .                                                                                                                | 24  |
| Objaśnienia: założenia i organizacja . . . . .                                                                                                                                  | 68  |
| Komentarz I — M. R. Mayenowa, K. Wilczewska . . . . .                                                                                                                           | 68  |
| Komentarz II — M. Cytowska . . . . .                                                                                                                                            | 72  |
| Aneks 1. Zmiany tekstowe w wydaniach i w rękopisach <i>Pieśni</i> — M. R. Mayenowa,<br>K. Wilczewska . . . . .                                                                  | 74  |
| Wykaz błędów druku — K. Wilczewska . . . . .                                                                                                                                    | 99  |
| Tekst. Reprodukacja fototypiczna. Transkrypcja — K. Wilczewska przy współpracy<br>B. Otwinowskiej . . . . .                                                                     | 103 |
| Objaśnienia . . . . .                                                                                                                                                           | 285 |
| Źródła i literatura . . . . .                                                                                                                                                   | 287 |
| Pozycje z literatury przedmiotu przywołane w objaśnieniach więcej niż<br>jeden raz . . . . .                                                                                    | 287 |
| Źródła w komentarzu I (Wykazy skrótów) — M. R. Mayenowa, K. Wil-<br>czewska . . . . .                                                                                           | 289 |
| Źródła w komentarzu II — B. Cytowska . . . . .                                                                                                                                  | 290 |
| Wykaz edycji dzieł Horacego, którymi posługiwano się przy sporządzaniu<br>komentarza II . . . . .                                                                               | 293 |
| Wykaz edycji, wedle których cytowane są teksty nowołacińskie i włoskie . . . . .                                                                                                | 294 |
| Komentarz I — M. R. Mayenowa i K. Wilczewska przy współpracy B. Otwi-<br>nowskiej . . . . .                                                                                     | 295 |
| Komentarz II — M. Cytowska . . . . .                                                                                                                                            | 301 |
| Indeksy — K. Wilczewska . . . . .                                                                                                                                               | 575 |
| Indeks wyrazów i form polskich w tekście wierszowanym . . . . .                                                                                                                 | 578 |
| Indeks wyrazów i form polskich tytułów, żywej paginy i oprawy edytorskiej . . . . .                                                                                             | 727 |
| Indeks wyrazów i form łacińskiej części oprawy edytorskiej . . . . .                                                                                                            | 729 |
| Indeks wyrazów i form polskich w tekście listu do Zamojskiego . . . . .                                                                                                         | 730 |
| Indeks wyrazów i form łacińskich w tekście listu do Zamojskiego . . . . .                                                                                                       | 733 |
| Indeks frekwencyjny wyrazów polskich w tekście wierszowanym . . . . .                                                                                                           | 734 |
| Aneks 2. Reprodukacje fototypiczne i transkrypcje pierwodruków oraz translitera-<br>cje zapisów rękopiśmiennych: . . . . .                                                      | 745 |
| — zapisu rękopiśmiennego pieśni I 17 — z: J. B. Egnatius, <i>De Caesari-</i><br><i>bus libri III</i> ..., Venezia 1517, Ossol sygn. XVI.O.9560, sygn. lwow.<br>170235 . . . . . | 746 |

|                                                                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| — pierwodruku <i>Pieśni o dobrodziejstwach Boga</i> — z: J. Kochanowski, <i>Zuzanna</i> , 1562, ostatnia strona tomiku, Ossol sygn. XVI.Qu.1636            | 754 |
| — pierwodruku <i>Pieśni o potopie</i> — BN sygn. XVI.O.246 (Piekarski XVII.2.)                                                                             | 756 |
| — pierwodruku <i>Pamiętki Janowi Baptyscie, hrabi na Tęczynie</i> — Biblioteka Gdańska PAN, sygn. N1 57, trzydziesta pozycja w klocku (Piekar-ski: XVI.1.) | 768 |
| — pierwodruku <i>Pieśni trzech</i> wraz z listem do Zamojskiego — BN sygn. XVI.Qu.570 adl., trzecia pozycja w klocku (Piekarski XIX.1.)                    | 792 |
| — zapisu rękopiśmiennego <i>Pieśni świętojańskiej o sobótce</i> — BN BOZ 1049 (wymiary oryginału 29 × 21 cm, reprodukcja 2:3)                              | 808 |
| Łaciński przekład pieśni II 5 przez M. K. Sarbiewskiego                                                                                                    | 842 |
| Błędy i uzupełnienia                                                                                                                                       | 845 |
| Spis rycin na wklejkach                                                                                                                                    | 848 |